

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ДИФЕРЕНЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ**Спеціальність: **С4 «Психологія»**Освітньо-професійна програма: **Клінічна психологія**Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**Форма здобуття освіти: **очна**Рік навчання: **2**Семестр(и): **4 (весняний)**Тип освітнього компонента: **вибірковий**Навчальний рік: **2025-2026**Обсяг: **4 кредити ECTS (120 год.)**Навчальні заняття: **лекції, консультації**Підсумковий контроль: **залік**Пререквізити: **загальна психологія, психологія особистості, вікова психологія, вступ до фаху «Клінічна психологія».**Кафедра/підрозділ: **кафедра української мови, психології та педагогіки, пр. Науки, 4, корпус А, 5 поверх**Керівник освітнього компонента: **Чернова Валерія Костянтинівна**
email: **vk.chernova@knmu.edu.ua****ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**

Курс «Диференційна психологія» спрямований на формування у здобувачів знань про індивідуальні відмінності людей у сфері психічних процесів, властивостей, станів і поведінкових реакцій. Дисципліна розкриває закономірності формування індивідуальності, темпераменту, характеру, здібностей, емоційно-вольової сфери та особистісних рис, а також їхній вплив на професійну, навчальну й міжособистісну діяльність. Курс поєднує класичні й сучасні підходи до вивчення варіативності психіки людини, сприяючи розвитку навичок індивідуального підходу в психологічній практиці.

МЕТА КУРСУ. Здобувачі навчатися аналізувати природу та структуру індивідуально-психологічних відмінностей, розуміти їх генетичні, біологічні, соціальні та середовищні чинники, оволодіють знаннями про методи дослідження темпераменту, характеру, здібностей і особистісних рис. Вони зможуть застосовувати отримані знання для психодіагностики, професійного відбору, консультування та прогнозування поведінки людини у різних життєвих ситуаціях.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- знати основні поняття, принципи та теоретичні концепції диференційної психології, її місце у системі психологічних наук;
- розуміти природу індивідуальних відмінностей, взаємозв'язок спадковості, середовища, виховання та досвіду у формуванні особистості;
- володіти знаннями про типології темпераменту, структуру характеру, види здібностей і підходи до їх діагностики;
- уміти застосовувати психодіагностичні методики для вивчення індивідуально-психологічних особливостей особистості (тести Айзенка, Кеттела, Стреляу, Леонгарда та ін.);
- використовувати набуті знання для побудови психологічних портретів, оптимізації міжособистісної взаємодії, профорієнтації та корекційної роботи;
- розвивати навички аналізу варіативності людської поведінки, інтерпретації психодіагностичних результатів, професійної рефлексії, толерантності та індивідуалізованого підходу у психологічній практиці.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**Перелік тем лекцій (26 год.):**

1. Предмет, завдання та методи диференційної психології.

2. Історичні етапи становлення диференційної психології як науки.
3. Поняття індивідуальності, індивідуальних відмінностей і варіативності поведінки.
4. Типологічні властивості нервової системи та їх психологічні прояви.
5. Темперамент як основа індивідуальних відмінностей у поведінці.
6. Характер і його роль у структурі особистості.
7. Здібності, інтелект і креативність як прояви індивідуальних відмінностей.
8. Емоційно-вольова сфера особистості та її індивідуальні особливості.
9. Генетичні, біологічні та соціальні чинники індивідуальних відмінностей.
10. Методи вивчення, оцінки та розвитку індивідуально-психологічних особливостей.

Перелік тем практичних занять (24 год.):

1. Предмет, завдання та методи диференційної психології.
2. Історичні етапи становлення диференційної психології як науки.
3. Поняття індивідуальності, індивідуальних відмінностей і варіативності поведінки.
4. Типологічні властивості нервової системи та їх психологічні прояви.
5. Темперамент як основа індивідуальних відмінностей у поведінці.
6. Характер і його роль у структурі особистості.
7. Здібності, інтелект і креативність як прояви індивідуальних відмінностей.
8. Емоційно-вольова сфера особистості та її індивідуальні особливості.
9. Генетичні, біологічні та соціальні чинники індивідуальних відмінностей.
10. Методи вивчення, оцінки та розвитку індивідуально-психологічних особливостей.

Перелік тем самостійної роботи студента (70 год.)

1. Предмет, завдання та методи диференційної психології.
2. Історичні етапи становлення диференційної психології як науки.
3. Поняття індивідуальності, індивідуальних відмінностей і варіативності поведінки.
4. Типологічні властивості нервової системи та їх психологічні прояви.
5. Темперамент як основа індивідуальних відмінностей у поведінці.
6. Характер і його роль у структурі особистості.
7. Здібності, інтелект і креативність як прояви індивідуальних відмінностей.
8. Емоційно-вольова сфера особистості та її індивідуальні особливості.
9. Генетичні, біологічні та соціальні чинники індивідуальних відмінностей.
10. Методи вивчення, оцінки та розвитку індивідуально-психологічних особливостей.

СРС спрямована на поглиблення та закріплення знань із психологічної та соціальної реабілітації, отриманих у процесі аудиторного навчання, та формує здатність застосовувати їх у професійній діяльності психолога. Вона допомагає розвивати навички аналізу психічних наслідків бойових дій і травматичних подій, опрацювання літературних та емпіричних матеріалів, формулювання висновків щодо індивідуальних і групових випадків, а також сприяє підготовці до практичної роботи з військовослужбовцями, ветеранами, їхніми родинами та цивільними особами, які зазнали впливу війни.

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: лекції, інтерактивні дискусії, робота в малих групах, моделювання ситуацій, метод кейсів, публічний виступ.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (<https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/>). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються до 24 год. Оцінки виставляються у електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (70 – 120 балів) відповідно до таблиці 1 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД становить загальну навчальну діяльність (ЗНД).

Індивідуальні завдання (ІЗ) не передбачені.

Підсумковий контроль. Умовою допуску до іспиту є набрання 70 балів ЗНД. Оцінка за ДЗ становить від 50 до 80 балів.

Оцінка з дисципліни (ОД). $ОД = ЗНД + 3$.

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізнення більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Диференційна психологія. Видання 2-ге, перероблене і доповнене: підручник/ за загальною редакцією академіка С.Д. Максименка. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 572 с.

Гусак В. М. Диференціальна психологія : методичні вказівки для студентів напряму підготовки 053 «Психологія» : методичні вказівки / – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2022. – 32 с. – (Методична серія ; вип. 407).

Зав. кафедри української мови,
психології та педагогіки

Людмила ФОМІНА